

داروهای رایج و مورد استفاده برای

بیماران دیالیزی

1- اپرکس یا اریتروپویتین نوترکیب

علت مصرف: اکثر بیماران مبتلا به نارسایی کلیه که به مدت طولانی دچار اختلال عملکرد کلیه هستند، مبتلا به کم خونی می شوند. کم خونی به دلیل کاهش ترشح هورمون اریتروپویتین است که 90٪ آن در غده فوق کلیه ساخته و ترشح می شود و با تاثیر بر مغز استخوان، باعث افزایش تولید گلبول های قرمز خون می شود. این دارو برای جبران و اصلاح کم خونی ایجاد شده تجویز می شود.

اشکال دارو: این دارو به شکل مایع بی رنگی است که به صورت آمپول های 2000 ، 4000 ، 6000 ، 10000 واحد عرضه می شود.

عوارض دارو: با مصرف بیش از اندازه اپرکس، غلظت خون افزایش می یابد که این می تواند باعث کاهش ارتعاش در محل فیستول و از کارافتادن آن شود. بنابراین از تزریق خودسرانه و یا تغییر مقدار مصرف آن اجتناب کنید. تزریق اپرکس باعث افزایش فشار خون می شود، در نتیجه از تزریق آن در زمانی که فشار خون بالای 160 میلی متر جیوه است باید خودداری شود.

نحوه مصرف: اپرکس را میتوان به صورت داخل وریدی، زیرجلدی و داخل پریتون تزریق نمود. در تزریق زیر جلدی در منزل حداکثر حجم تزریقی باید 1 سی سی باشد. حجم های بیشتر باید در مراکز درمانی تزریق شوند. محل تزریق، دهان است.

بازوها و دیواره قدامی شکم است و باید بطور متناوب تغییر یابد.

نکات قابل توجه:

محلول دارو را تکان ندهید، چون باعث غیر فعال شدن ملکول های آن می شود.

این دارو باید در درجه حرارت 2 تا 8 درجه سانتی گراد نگهداری و از یخ زدگی و تابش مستقیم نور خورشید محافظت شود.

رنگ محلول باید شفاف باشد. در صورت تغییر رنگ از مصرف آن پرهیز نمایید.

باید از مخلوط کردن آن با سایر داروها و رقیق نمودن آن خودداری شود.

قبل از تزریق فشار خون بیمار کنترل شود و در صورت فشار بالای 160 میلی متر جیوه دارو تزریق نشود.

نیم ساعت قبل از تزریق، دارو را از یخچال درآورده تا به دمای اتاق برسد و از گرم کردن اپرکس با استفاده از مالش شدید میان کف دست خودداری نمایید.

2- ونوفر

علت مصرف: این دارو از ترکیبات آهن و ضد کم خونی است.

اشکال دارو: ونوفر به شکل آمپول های 5 میلی لیتری است که حاوی 100 میلی گرم محلول قهوه ای تیره از آهن عرضه می شود.

عوارض دارو: افت فشار خون در صورت تزریق سریع، تغییر موقت حس چشایی، تهوع، ایجاد شوک و احساس طعم فلز در دهان است.

نحوه مصرف: تزریق وریدی بهترین روش تزریق ونوفر است. توصیه می شود هر میلی لیتر آن در 20 میلی لیتر سرم نرمال سالین رقیق شود.

نکات قابل توجه:

ونوفر نیازی به نگهداری در یخچال ندارد.

ونوفر با هیچ دارویی نباید مخلوط شود.

داروی رقیق نشده داخل رگ سریع تزریق نشود.

در زمان تجویز قرص آهن قطع شود.

3- کربنات کلسیم

علت مصرف: این دارو به صورت مکمل غذایی هنگامی مصرف می شود که دریافت کلسیم ممکن است ناکافی باشد. همچنین در نارسایی کلیه به دلیل افزایش فسفر خون، این دارو استفاده می شود، چون در دستگاه گوارش به فسفات متصل می شود و مانع جذب آن می شود.

اشکال دارو: به صورت قرص های 500 میلی گرمی می باشد. حتماً باید در دمای 15 تا 30 درجه و در پوشش بسته نگهداری شود.

عوارض دارو: یبوست، تهوع، استفراغ، تشنگی و پراداراری از عوارض این دارو است.

نکات قابل توجه:

در صورت بروز علائمی نظیر بی اشتها، تکرر ادرار، خشکی دهان، گیجی و هذیان که نشان دهنده افزایش بیش از حد کلسیم در بدن است، باید سریعاً به پزشک خود مراجعه نمایید.

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی آذربایجان غربی

بیمارستان نبی اکرم (ص) اشنویه

داروهای رایج و مورد استفاده برای بیماران دیالیزی

تیمب و تنظیم: واحد آموزش سلامت

تایید کننده: روس طعی پاش

کد: NA-H-PE-00

تاریخ تدوین: 1404/09/30

تاریخ بازنگری بعدی: 1405/09/30

مطابق: 1- آموزش به بیمار: کاتالیو، کالیف ماری ام. کاتالیو (نشر جامعه نگر

1391)، داخلی و داخلی برونر و سوهارت کلیه و مجاری

اثراری (نشر جامعه نگر)

5- کلسی تریول

اشکال دارو: قرص های (پرل) 25/ میلی گرمی

مکانیسم اثر: کلسی تریول، فرم فعال شده ویتامین D است که متابولیسم کلسیم و فسفات را تحت تاثیر قرار میدهد

مقدار مصرف دارو: در بیماران دیالیزی براساس میزان کلسیم و فسفر خون تنظیم می شود. در صورت نیاز، بعد از هر همودیالیز و یا روزانه تجویز می شود.

عوارض دارو: مهمترین عارضه، افزایش بیش از حد کلسیم است که با کنترل دوره ای کلسیم می توان از آن جلوگیری کرد.

6- هپارین

اشکال دارو: آمپول 5000 واحدی و تزریقی مصرف می شود.

مکانیسم اثر: مانع تشکیل لخته می شود.

عوارض دارو: تهوع، استفراغ، خونریزی و پوکی استخوان

آموزش به بیمار: در بیمارانی که هپارین مصرف می کنند از تزریق عضلانی سایر داروها به دلیل احتمال هماتوم و خونریزی اطراف محل تزریق خودداری شود.

در صورت بروز خونریزی از بینی یا لثه سریعاً به پزشک مراجعه شود.

اگر هدف از درمان، اصلاح کلسیم می باشد، باید دارو را یک ساعت بعد از غذا و با یک لیوان پر آب میل کنید.

اگر هدف اصلاح فسفر است، دارو باید وسط غذا میل شود.

آنتی بیوتیک ها و آهن جذب خوراکی کلسیم را مختل می کنند، به همین دلیل مصرف آنها باید با فاصله زمانی باشد.

4- رناژل

موارد مصرف: این دارو یک فسفر باندر است، یعنی با ترکیب یا باند شدن با فسفر آن را از طریق دستگاه گوارش دفع می کند و مانع جذب فسفر می شود.

اشکال دارو: به صورت کپسول 400 و 800 میلی گرمی

عوارض دارو: سردرد، تهوع، استفراغ، اسهال و کاهش فشار خون. عوارض جانبی رناژل و کربنات کلسیم تقریباً مشابه هم هستند، ولی در رناژل عوارض گوارشی مثل یبوست که یکی از مشکلات بیماران دیالیزی است کمتر دیده می شود.

نکات قابل توجه:

- باید مصرف مواد خوراکی حاوی فسفر مانند: آجیل و لبنیات (ماست، شیر، دوغ، کشک و...) کاهش پیدا کند.
- در صورت مصرف رناژل، هیچگونه فسفات باندر دیگر را نباید مصرف کنید.
- فاصله مصرف رناژل با داروهای ضد تشنج، وارفارین و سیپروفلوکساسین باید حداقل 1-3 ساعت باشد.
- رعایت رژیم غذایی کم فسفر
- رناژل همراه غذا مصرف شود و قرص ها بطور کامل بلعیده شوند. در صورت فراموش شدن مصرف یک وعده، در زمان بعدی از دوبرابر کردن آن خودداری نمایید.